

การเปรียบเทียบความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูง และการปฏิบัติระหว่าง
ผู้ป่วยที่ควบคุมความดันโลหิตได้ กับผู้ป่วยที่ควบคุม
ความดันโลหิตไม่ได้

นางสาวยี่ช้วน แซ่ตึก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-330-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018413

11 11 11 11 11 11

**A COMPARISON OF HYPERTENSION KNOWLEDGE AND
SELF-PRACTICE BETWEEN CONTROLLED AND
UNCONTROLLED HYPERTENSIVE PATIENTS**

MISS YISUAN SAETOK

**A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Nursing Administration Program**

**Graduate School
Chulalongkorn University**

1992

ISBN 974-581-330-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การเปรียบเทียบความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูง และการปฏิบัติตน
ระหว่างผู้ป่วยที่ควบคุมความดันโลหิตได้ กับผู้ป่วยที่ควบคุมความดันโลหิต
ไม่ได้

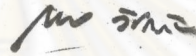
โดย   นางสาวยี่ช้วน   แซ่ตึก

ภาควิชา   คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม   โอทกานนท์

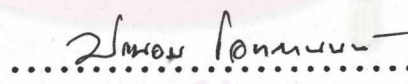
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร   วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมคิด   รักษาสัตย์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม   โอทกานนท์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์   ปิตยานนท์)

ยี่ช้วน แซ่ตัก : การเปรียบเทียบความรู้เรื่อง โรคความดันโลหิตสูง และการปฏิบัติตนระหว่าง
ผู้ป่วยที่ควบคุมความดันโลหิตได้กับผู้ป่วยที่ควบคุมความดันโลหิตไม่ได้ (A COMPARISON OF
HYPERTENSION KNOWLEDGE AND SELF-PRACTICE BETWEEN CONTROLLED AND
UNCONTROLLED HYPERTENSIVE PATIENTS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ประนอม โอทกานนท์
114 หน้า . ISBN 974-581-330-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้เรื่อง โรคความดันโลหิตสูง และการปฏิบัติตน
ของผู้ป่วยความดันโลหิตสูงไม่ทราบสาเหตุ กลุ่มที่ควบคุมความดันโลหิตได้ และกลุ่มที่ควบคุมความดันโลหิต
ไม่ได้ เลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้งสิ้น 50 คู่ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ที่มีความตรงและ
ความเที่ยง สร้างโดยผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t - test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ป่วยความดันโลหิตสูงไม่ทราบสาเหตุกลุ่มที่ควบคุมความดันโลหิตได้ และกลุ่มที่ควบคุม
ความดันโลหิตไม่ได้ มีความรู้เรื่อง โรคความดันโลหิตสูงรวมทุกด้าน รายด้านและรายข้อไม่แตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผู้ป่วยความดันโลหิตสูงไม่ทราบสาเหตุกลุ่มที่ควบคุมความดันโลหิตได้ และกลุ่มที่ควบคุม
ความดันโลหิตไม่ได้ มีการปฏิบัติตนรวมทุกด้านและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มที่ควบคุมความดันโลหิตได้ปฏิบัติดีกว่ากลุ่มที่ควบคุมความดันโลหิต
ไม่ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2 ข้อ คือ การรับประทานอาหารรสจืด และการรักษาอย่าง
ต่อเนื่องไม่หยุดยาเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ศรศ.คำ สัตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติดี .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C044171 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : ESSENTIAL HYPERTENSION / HYPERTENSION KNOWLEDGE / SELF- PRACTICE

YISUAN SEATOK : A COMPARISON OF HYPERTENSION KNOWLEDGE AND SELF-
PRACTICE BETWEEN CONTROLLED AND UNCONTROLLED HYPERTENSIVE PATIENTS.

THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.PRANOM OTHAGANONT, Ed.D. 114 pp.

ISBN 974-581-330-3

This research was designed to study and compare the hypertension knowledge and self-practice between controlled and uncontrolled hypertensive patients. The subjects of study were fifty pairs of controllable and uncontrollable essential hypertensive patient. The instrument of study was interview guide which was designed and tested for validity and reliability by the researcher.

The major finding were as follows :

1. There was no statistical significant difference at 0.5 level of the hypertension knowledge between the controlled and uncontrolled group.
2. The self - practice, in overall and in each aspect, between the controlled and uncontrolled group were no statistically significant difference at 0.5. By analyzing in each item, the study found that the controlled group had more mean score of low salt diet practicing and taking medicine regularly than uncontrolled group at 0.5 level of significance.

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต ..... ลายมือชื่อนิสิต ..... อธิษฐาน
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... อ.พรอม อ.ธน
ปีการศึกษา 2534 ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โททกานนท์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ซึ่งได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้กำลังใจจนกระทั่งผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตายานนท์ กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับสถิติการวิจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยรู้สึกทราบซึ่งในความกรุณาของท่านอาจารย์ดังกล่าว เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

อนึ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันต่าง ๆ ทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ ขอขอบคุณพยาบาลจากโรงพยาบาลยะลา โรงพยาบาลนราธิวาส โรงพยาบาลปัตตานี โรงพยาบาลสตูล โรงพยาบาลเบตง และโรงพยาบาลสุโขทัย ที่ได้ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล รวมทั้งผู้ป่วยความดันโลหิตสูงทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์เป็นอย่างดี และสุดท้ายขอขอบคุณทุก ๆ ท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลงด้วยดี

ยี่ช้วน แซ่ตัก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
รายการตารางประกอบ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ปัญหาของการวิจัย	5
แนวเหตุผลและสมมติฐาน	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
โรคความดันโลหิตสูงไม่ทราบสาเหตุ	10
การปฏิบัติตนของผู้ป่วย เพื่อควบคุมความดันโลหิต	20
บทบาทของพยาบาลในการควบคุมความดันโลหิต	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า	
3	วิธีดำเนินการวิจัย	34
	ประชากรและตัวอย่างประชากร	34
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และวิธีการสร้างเครื่องมือ	35
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
	การวิเคราะห์ข้อมูล	40
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
	อภิปรายผลการวิจัย	71
	ข้อเสนอแนะทั่วไป	77
	ข้อเสนอแนะในการทากิจ	78
	บรรณานุกรม	79
	ภาคผนวก	85
	ภาคผนวก ก สถิติที่ใช้ในการวิจัย	85
	ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	93
	ภาคผนวก ค รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	112
	ประวัติผู้เขียน	114

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	ตัวอย่างประชากรจำแนกตามตัวแปรที่ใช้จับคู่	45
2	ตัวอย่างประชากรจำแนกตามสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และอาชีพ.....	46
3	ตัวอย่างประชากรจำแนกตาม ประวัติการเจ็บป่วย	48
4	ค่าเฉลี่ย และร้อยละของคะแนนความรู้ เรื่อง โรคความดันโลหิตสูงของผู้ป่วย ความดันโลหิตสูง ไม่ทราบสาเหตุที่ควบคุมความดันโลหิตได้ และที่ควบคุม ความดันโลหิตไม่ได้ เป็นรายด้าน	51
5	ค่าเฉลี่ย และร้อยละของคะแนนการปฏิบัติตนของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ไม่ทราบสาเหตุที่ควบคุมความดันโลหิตได้ และที่ควบคุมความดันโลหิตไม่ได้ เป็นรายด้าน	52
6	ผลการทดสอบค่าที่ความรู้ เรื่อง โรคความดันโลหิตสูงของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ไม่ทราบสาเหตุที่ควบคุมความดันโลหิตได้ และที่ควบคุมความดันโลหิตไม่ได้ รวมทุกด้าน	53
7	ผลการทดสอบค่าที่ความรู้ เรื่อง โรคความดันโลหิตสูงของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ไม่ทราบสาเหตุที่ควบคุมความดันโลหิตได้ และที่ควบคุมความดันโลหิตไม่ได้ ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง	54
8	ผลการทดสอบค่าที่ความรู้ เรื่อง โรคความดันโลหิตสูงของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ไม่ทราบสาเหตุที่ควบคุมความดันโลหิตได้และที่ควบคุมความดันโลหิตไม่ได้ ด้านการรักษาและการปฏิบัติตน	56

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	ผลการทดสอบค่าที่การปฏิบัติตนของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ไม่ทราบสาเหตุที่ควบคุมความดันโลหิตได้ และที่ควบคุมความดันโลหิตไม่ได้ รวมทั้งด้าน ...	59
10	ผลการทดสอบค่าที่การปฏิบัติตนของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ไม่ทราบสาเหตุที่ควบคุมความดันโลหิตได้ และที่ควบคุมความดันโลหิตไม่ได้ ด้านการรับประทานอาหาร	60
11	ผลการทดสอบค่าที่การปฏิบัติตนของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ไม่ทราบสาเหตุที่ควบคุมความดันโลหิตได้ และที่ควบคุมความดันโลหิตไม่ได้ ด้านการควบคุมน้ำหนัก	61
12	ผลการทดสอบค่าที่การปฏิบัติตนของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ไม่ทราบสาเหตุที่ควบคุมความดันโลหิตได้ และที่ควบคุมความดันโลหิตไม่ได้ ด้านการออกกำลังกาย	62
13	ผลการทดสอบค่าที่การปฏิบัติตนของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ไม่ทราบสาเหตุที่ควบคุมความดันโลหิตได้ และที่ควบคุมความดันโลหิตไม่ได้ ด้านการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ	63
14	ผลการทดสอบค่าที่การปฏิบัติตนของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ไม่ทราบสาเหตุที่ควบคุมความดันโลหิตได้ และที่ควบคุมความดันโลหิตไม่ได้ ด้านการรับประทานยา	64
15	ผลการทดสอบค่าที่การปฏิบัติตนของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ไม่ทราบสาเหตุที่ควบคุมความดันโลหิตได้ และที่ควบคุมความดันโลหิตไม่ได้ ด้านการหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง	65